

ΑΠΟ ΤΗΝ ΙΣΤΟΡΙΑ

ΕΞΥΠΝΕΣ ΑΠΑΝΤΗΣΕΙΣ

Η Μαρία Θηρεσία και ο σοφός Μπερπουί. Η φρασιότερα βασίλισσα. Ο Πελοπίδας και η γυναίκα του. Δυο χαρακτηριστικές απαντήσεις τού Θηβαίου στρατηγού. Πώς γυμνάζεται ο Διογένης στη φτώχεια.

Η Αυτοκράτειρα Μαρία Θηρεσία, όταν ιδέχθη για πρώτη φορά από παλάτι της τού σοφού γεωμέτρη Μπερπουί τόν έρωτησε αν είχε γνώριση την βασίλισσα της Σουηδίας.

— Λένε, προσέθεσε, ότι είναι η φρασιότερη βασίλισσα τού κόσμου... Απών την γνώμη εγώ και έγω πρὸς μίαν άκομην ώρας, Μεγαλοτάτη, άπάντησεν Ιπποκρίκωτα ο σοφός γεωμέτρης.

Κάποτε πού ο στρατηγός τών Θηβαίων Πελοπίδας έφευγε γιά τόν πόλεμο, η γυναίκα του τόν κοδικέτερος κλαίγοντας νά φρονέη γιά τόν έαυτό του.

— Τέτοιες συμβουλές, άπάντησεν ο Πελοπίδας, ταιριάζουν μόνο στους στρατιώτες. Στους στρατηγούς, πρέπει νά συνιστά καίς νά φροντίζουν γιά τούς άλλους!...

Όταν ο Πελοπίδας έβράδιεν έναντίου τού τυράννου τών Φερών Άλεξάνδρου, κάποιος πήγε και τού άνήγγειλε ότι ο τυράννος προχωρούσε έναντίου του μέ στρατό πολυαριθμότερο άπό τόν δικό του.

— Τόσο τού καλύτερο! άπάντησεν ο Πελοπίδας. Θά νικήσωμε περισσότερο!...

Οί Θηβαίοι, όδηγούμενοι άπό τόν Πελοπίδα, συνήνησαν έσπανά στή Τύχηρα τούς Λακεδαιμόνιους πού έπέστρεφαν άπό τή Λοκρίδα. Όταν τούς άντιλήφθησαν, μερικοί άπ' αυτούς έτρεξαν ρομαγμένοι και έπλαν στον στρατηγό τους:

— Πέσαμε μέσ στους έχθρούς μας!
— Και γιατί δέν έπασαν οί έχθροί σέ μας!... άπάντησε ψυφραμότερα ο Πελοπίδας.

Κάποτε είδαν τόν Διογένη, τόν περίφημο κυνικό φιλόσοφο τής αρχαιότητας, νά ζητά ηλεημοσύνη άπό ένα... άγαλμα.

Όταν τόν έρωτήσαν γιατί τού κάνει αυτό, ο Διογένης άπάντησε:

— Γιά νά γυμνάσω τόν έαυτό μου στήν... φτώχεια!...

Αληθοφάνεια τού δούλου Τίβριου. Έσπευσε ν' άπάντησεν στό Θεμιστοκλή μέ έπιστολή πού τού έστειλε μέ τού Μένυλλο, Χαλκιδικέα κλεισάρχο. Ο Μένυλλος έφρασε στήν Έφεσο π' έδωσε τού γούμνο τόν έξοριστό πολιτικό. Ο Κορίνθιος τραπεζίτης τού έγραψε ότι πτενοχηρήθηκε πολύ γιά όσα έγιναν. Διεμαρτόρησε γιά τή σκορπανία ή τή παρεξήγησι. Αυτός ήταν τίμιος άνθρωπος και ποτέ δέν θά καταδέχονταν νά φρά κανενός χρήματα, καί μάλιστα τού Θεμιστοκλέους. Όμοιογούσος δι' έχει στή χέρια του τά 40 τάλαντα και ήταν έτοιμος νά τα παραδώσει σέ όποιον ήθελε τόν προστάτη ή Θεμιστοκλή. Τέλος έφραξε όλη τήν ευθύνη τής λυπηρής αύτης ύποθέσεως στό δούλο Τίβριο, τόν όποιον άχαρικήριζε ψέντη, πανούργο και άχάριστο.

Φυσικά, η άπάντησιν αύτή ευχαρίστησε τού Θεμιστοκλή, ό όποιος άπάντησε μέ άλλη έπιστολή γεμάτη ευφύια και λεπτότητα, η ό όποία έτελείωσε έτσι: «Και ν' άγανακτώμαι μέν ήτον εύκολοι και πρόχειροι, διά νά μή δυσαπιστήσω όμους περί άνδρός γλίου, έσπευσε νά πείσω ή ύμνα διαβολής. Μ' έσορδύθησεν πολύ δι' όσον κατέ ειπε περί σου ο άρχαίος Τίβριος, άντίχημά μου δι' ήτο νά τόν πιστεύσω. Αυτό μου συνέβη... Έν τούτοις, φύλαττε επί τού παρόντος τά χρήματά μου. Όταν δέ ταυτοποίησω τά κατ' έμέ καί ανεφάρθω περί των συμφερόντων μας άσφαλέστερον, τότε θά σου γράψω περί των χρημάτων.»

Άπό τήν Ιστορία έξέρουμε ότι ο μέγας Άθηναίος δέν έναυάγισε πειά στήν πατρίδα του, άλλα έζησε στήν Μικρασία 15 έτη και τέλος πέθανε στή Μαγνησία, στή 449 π. Χ., σέ ηλικία 65 έτών. Στήν έξορία του δέν περνούσε άσχημα. Ο Άρταξέρδης, μαγαζένιος άπό τή μεγαλοαρία του, τού έδωσε γυναίκα Περσίδα, όμοια πολλά και τή εισοδήματα τριών πύλων: τής Μαγνησίας, τής Λαμφάκου και τής Μυσθίου. Άποκαταστημένος πειά στή Μικρασία, έφερε άπό τή Άθήνας τά πολυτίμα πράγματά του, δηλ. άγγυρῶς στρατήρας, σιδερένιους θώρακας, άγάλματα κλπ. Τέλος καί τήν οικογένειά του. Τότε έλαβε και τή περιφημα τάλαντα πού είχε έμπιστευθή στόν Κορίνθιο τραπεζίτη.

ΑΠΟ ΤΗΝ ΤΟΠΟΓΡΑΦΙΑ ΤΩΝ ΑΘΗΝΩΝ

Η ΠΛΑΤΕΙΑ ΟΜΟΝΟΙΑΣ

Τι ήταν μία φορά η Πλατεία.— Τό Καφενείο τού Χάντα.— Η Όμόνοια και η έξωσις τού Έθνος.— Τι άγόρασε ο Καυταντζόγλου.— Ένα σχέδιο πού... δέν έγινε.— Η όδός Θεμιστοκλέους.— Άλλοτε και τώρα, κλπ.

Η προσοχή τών Άθηναίων συγκεντρώνεται στή έργα πού γίνεται στήν Πλατεία τής Όμόνοιας, όπου θά ιδρυθή ο νέος σιδηροδρομικός σταθμός. Και οι γεροντώτεροι διηγούνται τήν Ιστορία τής κεντρικωτάτης αύτης πλατείας, η όποία μέχρι τού 1858 άποτελούσε μία σειρά άπό χαλάσματα, μικρούς λόφους και μέσ' άπ' αύτην περνούσε ένας χείμαρρος πού κατέβαινε άπό τήν όδόν Σταδίου. Ο χείμαρρος αυτός, τήν εποχή εκείνη, έσκαπέτοσθε άπό τήν κατασκευασθείσαν τότε ύπόνομον, άλλα τά χαλάσματα εξακολουθούσαν νά ύφίστανται γιά πολλά χρόνια άργότερα.

Έγινε άπό τήν πλατεία τής Όμόνοιας δέν ύπήρχε τότε κανένα σπίτι καί μόνο σέ μία γωνία τής βρισκότανε ο Ιστορικός Καφενές τού Χάντα— πού είχε και πηγάδι, μέ θαυμασιο κρύο νερό. Το νερό τού Χάντα ήταν περιλάλητο σέ όλη τήν Άθήνα, και δό απο τούς Άθηναίους ήταν γενναίο αποτολμούσαν στους φοβέριους έκείνους χρόνους τής ληστείας νά μακρύνουν τόν περιπάτο τους ως στό καφενεδάκι αυτό— πού, φυσικά, έθεωρείτο έξω τού σχεδίου τής πόλεως— και νά δροσισθούν. Τότε η πόλις τών Άθηών έτελείωσε εκεί όπου σήμερα βρισκείται η μικρή πλατεία τού Έγρου Λόχου.

Ένας άπό τούς τοιμηρούς αυτούς Άθηναίους ήταν και ο άρχιτέκτων Λύσανδρος Καυταντζόγλου, ο όποιος συχνά μέ τού Μάκο Ρενιέρη έρχονταν νά πιούν τόν καφέ τους στό Όμοιοσκό καφενεδάκι. Ο Χάντα, κατά τήν εποχή εκείνη— δηλ. στή 1858— βρέθηκε νά χρωστάη 10.000 δραχμάς, τίς όποιες κ' έζητησε δανεικές άπό τόν Καυταντζόγλου, αύτός όμως άντί τού δανείου τού έπρότανε ν' άγοράσθ τού οικόπεδον τού καφενείου. Ο Χάντας δέχθηκε και πούλησε στόν Καυταντζόγλου άντί 18.000 δραχμών όλην τήν έκταση.

Στή 1862 η πλατεία τής Όμόνοιας (η όποια όνομαζότανε τότε Πλατεία Έθνος) έχραχτήκε άπό τού μηχανικό τού Δημοσίου. Δέν είχε άκόμη οικοδομής γύρω, είχε όμως ο καφενεία πού έδιναν και... ρεσινατό! Σ' ένα άπό τά καφενεία αυτά, άκριβώς μπροστά στή θέση όπου βρισκότανε τώρα η οίκια Σαρόγλου, ο Έπαρμιωνάδης Δελγηιώδης, έπάνω σέ ένα κουτσό έλυσιον τραπεζάκι, συνέταξε τού έγγραφο ήτις καθαιρέσεως τής Δυναστείας τού Έθνος. Μέ τήν ευκαιρία αύτή μετανομάσθη τήν ίδια ριγική η Πλατεία Έθνος σέ Πλατεία Όμόνοιας.

Σιγά—σιγά η πλατεία άρχισε νά κορνιζάρεται μέ στίλια χαμηλά, μονόροφα. Άρχισε νά συγχάζεται, νά ποίηνη τή φυσιογνωμία της. Κατά τή δημοαρία τού Παναγή Κυριακού, κατασκευάσθη τού κέντρο της σιδερένια έξεδρα ήτις τής όποιας τρεις φορές τήν έβδομάδα έπαιζε η Στρατιωτική Μουσική. Τίς Κυριακές, γύρω της, ήταν συνήθεια νά περνούν τ' άμάξια πού έφεραν τούς Άθηναίους άπό τόν περιπάτο πού είχαν κάνει στή Πατήσια. Εστάθμευαν στή πλατεία, έπιαν τόν καφέ τους ή τή σουμάδα τους και άκούγαν τή Μουσική.

Η Όμόνοια, ως παρατηρητήριον, είναι μία άπό τίς προνομούχες θέσεις τών Άθηών, γιατί η θέα τής πόλεως άπό τή διάφορα σημεία τής πλατείας είναι μαγευτική, πού πάντων άπό τή άρχή τής όδου Άγίου Κωνσταντίνου όταν βλέπομε τού Λυκαβήττο και άπό τήν όδόν Άθήνας, στό τέμα της όποιας διαγράφεται τού θεϊου όραμα τής Άκροπόλεως. Η γραμμή αύτή θά ήταν μεγαλειότερα, άν έφαρμόζετο τού αρχικό σχέδιο πού διάγραψε στή 1859 ένας Γάλλος μηχανικός, ο Δαυίδ, φερόμενος έπίσης άπό τή Βασίλισσα Άμαλία.

Σύμφωνα μέ τού σχέδιο έκείνου, όπως η όδός Άθήνας προεκτείνεται διά τής όδου Γ' Σεπτεμβρίου, έτσι και η όδός Πειραιώς θά άντίκρυζε έναν πλατύ δρόμο πού θά έφρανε στό τίς Προσέτιον τής πόλεως, τή Νεάπολι. Επίσης η όδός Σταδίου θά προεξείνετο άπό μία όδο, η όποία περνούστας άπό τή θέα πού βρισκόταν σήμερα τού Θέατρο Κοτοπούλη θά έτελείωνε στούς σημερινούς σταθμούς τών σιδηροδρόμων Πελοποννήσου και Αχαΐας.

Έννοείται ότι οί διάφοροι οικόπεδοχοί τής εποχής εκείνης καθαιρέσαν νά μήν έφαρμόσθη ποτέ τού σχέδιο τού Δαυίδ καί μέσ έπιλοδύωσαν τή στενή και άκαλαίσθητη όδόν Θεμιστοκλέους, άπό ευγνωμοσύνην βέβαια στόν συμπολίτη τους νικητή τής Σαλαμίνος. Συγχρότως όμως καθαιρέσαν καί κάτι άλλο: Ν' άποκλείσουν ολόκληρο τμήμα τής πόλεως, τού ΣΤ', και νά κάνουν προβληματική τή συγκοινωνία τών κέντρων μέ τούς δύο μεγάλους σιδηροδρομικούς σταθμούς.